

Adam Borzič

Milé čtenářstvo Tvaru,

mládí má celý tento ročník v našem obytelném zelenou. Dosud jsme se v několika rozhovorech a úvodním tematickém čísle věnovali mladým autorkám a autorům. Číslo, které držíte v ruce, pak otevírá rozhovor s výrazným představitelem studentského ekologického aktivismu, jedním ze zakladatelů místní verze hnutí Fridays for Future – Petrem Doubravským. Konec konců jsou před námi sněmovní volby, a tak si i literární časopis může posvětit na věci veřejné, které se nás všech bezprostředně týkají. Tak trochu se dmu pýchou, že Tvar byl jedno z prvních médií, kde se objevil Petrův komentář. Od té doby už uplynul nějaký čas a Petr Doubravský už stačil spoluorganizovat nejednu stávku za klima (včetně té poslední, která proběhla 24. září), účastnit se řady jednání s našimi politiky a v nejednom médiu se psalo o jeho aktivitách. Hluboce si Petra Doubravského vážím coby mimořádně citlivé a inteligentní bytosti, která vědomě usiluje o lepší svět. Současně hned spěchám dodat, že jakkoli je Petr důležitou postavou dnešního hnutí za klimatickou spravedlnost, rozhodně není sám. Takovýchto obětavých a chytrých mladých lidí je u nás – díky Bohu – vícero a jejich aktivity a vize vnímám jako naději pro nás pro všechny.

Když se podívám na současné české volby prizmatem klimatické spravedlnosti a dalších oblastí (bydlení, sociální témata), které přirozeně pálí dnešní mladé lidi (a vlastně každého, kdo má srdce a rozum na správném místě), cítím jistou skleslost. Skutečnost, že žádná ze stran, které mají šanci se dostat do sněmovny, nemá důsledně propracovanou ekologickou politiku, je tristní. Když to srovnám s nedávnými volbami v Německu, kde se k zelené orientaci hlásí jak konzervativci, tak liberálové a kde Strana zelených zaujala třetí nejsilnější pozici ve volbách, pak z toho vycházíme jako typická postkomunistická země. Jakkoli je podstatným motivem těchto voleb zápas s populismem a oligarchizací naší politiky, neměli bychom zapomínat i na další problémy. V tomto smyslu je úsilí aktivistů učinit z klimatu jedno z hlavních témat politického klání zcela na místě. Bohužel jim v tom velká část médií příliš nepomáhá, a tak je klimatická spravedlnost, nejpodstatnější otázka dneška, v našich volbách spíše na vedlejší koleji. Bohužel pro mladé lidi i pro nás ostatní.

Vaši čtenářské pozornosti v tomto čísle také doporučuji rubriku Právě vychází, kde naleznete ukázky z nadějných debutových sbírek Františka Hrušky a Dominika Bárta. A protože mladí ekologové a občanskí aktivisté mají své předchůdce, v rubrice Kniha v tisku naleznete ukázku z pozoruhodné korespondence mezi filosofem Erazimem Kohákem a teologem Karlem Skalickým, kterou chystá k vydání nakladatelství Torst.

Přeji vám živé čtení ■

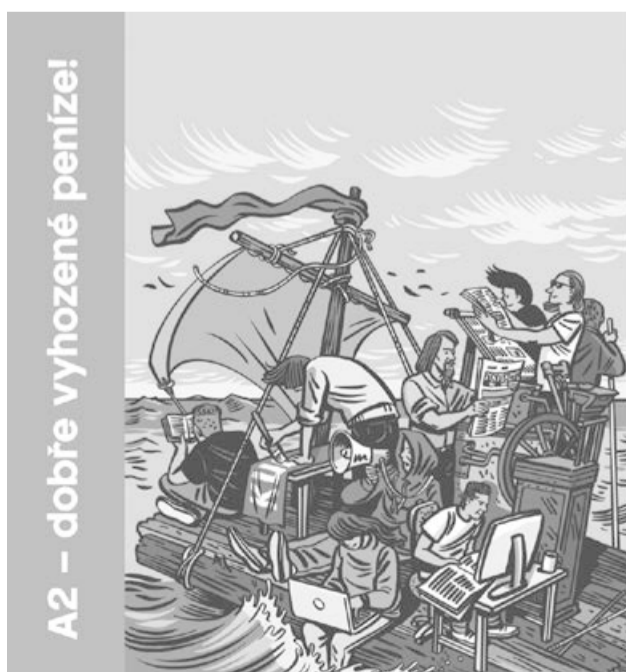
139 SLOV O PRÓZE Hana Lehečková: Poupátka, Vyšehrad, Praha 2022

Pavel Janoušek

Próza *Poupátka* provokativně evokuje myšlenkový svět malých holek, které sice s chutí zamachují slovem „píča“, přesto ale naplno prožívají své nejisté já. Vyprávěčkou příběhu je děvče na pomezí dětství a dospívání, jež nenachází citové zázemí ve vlastní rodině, a proto se upíná k divadelnímu kroužku a jeho vedoucímu Mirkovi – neboť má tu moc zasvěcovat vyvolené uchazeče do tajemství opravdového DIVA-

DLA. A protože vyprávěčka sebe samu vidí jako slavnou herečku, náleží k dívkám připraveným přijmout jakoukoli Mirkovu výzvu, i když to bude nepříjemné. Součástí autorkou funkčně využívané narativní strategie přitom je významotvorné napětí mezi hrdinčiným nadšením a čtenářovým postupně se rodícím poznáním, že tento – rodiči také obdivovaný – divadelní mag má ideální pedagog, nýbrž obratný manipulátor a sexuální deviant. Demagog schopný iniciovat sektářské myšlení, který má problém přijmout drsnou realitu, i když vše praskne. Druhá kniha Hany Lehečkové je opět skvělá. ■

inzerce

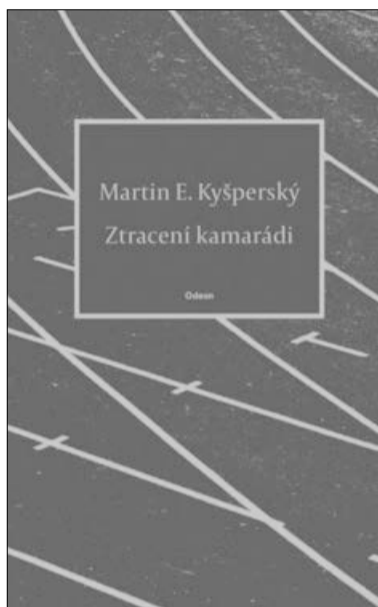
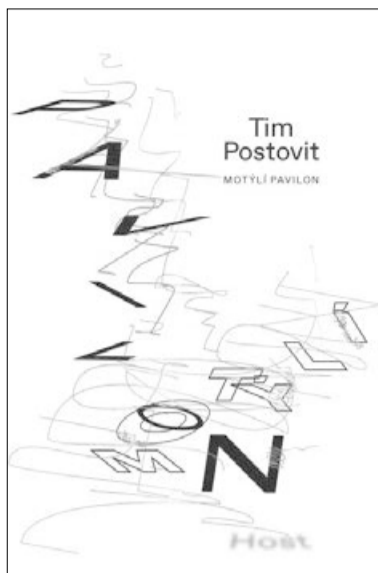
A2 – dobře vyhozené peníze!

Předplaťte A2 kulturní čtrnáctideník kamarádovi, který má hluboko do kapsy, své oblíbené instituci nebo třeba mámě, protože ji máte stejně nejradši, za nedotovanou cenu.

Roční Férové předplatné A2 za 1471 Kč objednávejte na adrese

distribuce@advojka.cz

Čabajka

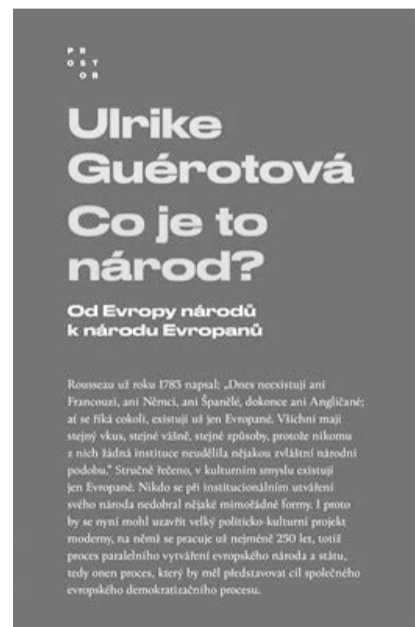
Já bych si tak dala celou tu trachtaci kolem! Víte, tácek z prolomeného kartonu. Průhledný ubrousek, který hned vezme vítr. Ženskou v kiosku s hlasem, kterým by se daly deklarovat studny. Když vyloví párek na tácek, patrně zahrní –

Nu dobrá. Zajímavé na dnešním páрку je, že básníci se ve svých novinkách nestydí mluvit ke čtenáři – ať už ho vyzvou a předem svolí k případnému zhudebnění čtených textů (Kyšperský), nebo připomínají, že básník by měl dbát o slovo (Postovít). O kontakt nebo dialog se čtenářem tu ale v obou případech jde. Martina E. Kyšperského (1980) budete znát jako výborného muzikanta (Mucha, Květy) a v této chvíli také jako klíčovou postavu filmové románc *Martánské lodě*. Jeho čtenář může být také jeho posluchačem nebo jeho divákem – tyto roviny se potom posilují navzájem v porozumění autorově poetice. *Ztraceni kamarádi* (Odeon) jsou sbírkou snů a písňových textů. Sny jsou právě tak vykloubené a průběžně trapné, abychom se jimi pročítali s ulevujícím pocitem, že někdo jiný tím prochází také. „*Jsem v hospodě a mám strach jít domů kvůli skinheadům.*“ (s. 28) Známe je dobře, momenty snové hrůzy, které střihem nahradí zcela civilní výjev. V sendviči knihy sny střídají texty písní, jejichž půvab tkví v kombinaci intimní výpovědi a posmutnělého humoru, se kterým zpívají o světě. „*Zůstal mi na videu / tvůj obraz a tvůj hlas / je to hrozně málo / ale jak utíká čas / tak jsem rád, že to mám / sednu do křesla a koukám / a všechno se to vrací ke mně zas.*“ (s. 60) Usoudíme možná, že text, který je písní, si může bezpečně dovolit víc sentimentu než text, který je básní. Kyšperský ovšem také umí před banalitou utíkat, třeba tím, že refrén tu zní: „*Za oknem nařítá auto / že ho chce někdo ukrást / hranatá ruka strhává v záhonu růži planou.*“

Nová sbírka básníka ukrajinského původu Tima Postovita (1996) se jmenuje *Motýlí pavilon* (Host). Kniha je krásně vypravená, grafik Branislav Matis odvedl skvělou práci. Navíc: Jaký obraz ten titul hnedle vystřihne za očima! Ale do autorova vidění se netrefíte. Uteče vám z obrazu do obrazu: „*nastoupil pár a on měl nohy laně / na levé tetování – tribuna sever / a ona dítě v kočáře / a úsměv bílý jako káva kardiaka.*“ (s. 11) Hodně se

tu píše o tom, kdo kam šel, co se mu přitom stalo. Občas se dějí věci prazvláštní, například v jedné básni, v níž bez vysvětlení zmizí slunce, jde o gramatiku *električtiny*. Postovitovy básně jsou nápadité, překvapující. Jsou také zřetelně vyslovované: Je jasné, že se slovy si autor vyhrál, že mu jde o zvuk básně. Vnitřní rytmus sleduje tempo příběhu. Je to příjemné, dobře se to čte – i poslouchá. „*Jedna mladá italská žena / měla tak ráda koncerty v rádiu šaty a auta / že odešla do limy kde našla oceán mlhu a bary.*“ (s. 40) Ano, takové věci se v básních mají dít. ■

TVAR INFORMUJE

Vydává nakladatelství Prostor

TVAR INFORMUJE

Básníci Dauphinu

pořádá BOOKFEST a Avoid Floating Gallery v pondělí 18. října od 18. do 24. hodiny představí své nové sbírky:

NATALIE NERA: *Návrat ztracené dcery*, **VÍT KOUBAČKA:** *Sudetské žalmy*, **LUKÁŠ KUJALÍKOVÁ:** *A spánek je ztráta času*, **LUKÁŠ MARVAN:** *Někoho mi připomínáš*, **PETR ŠTANCIK:** *Podivné sonety a jiné básně*, **JAN M. HELLER:** *Spády*, **JAN VOZ:** *Ještě se musíme naučit milovat ticho a tmu*, **MOŘIC KLEIN:** *Protější svahy* a **KLÁRA VANIČKOVÁ:** *Prosívám*